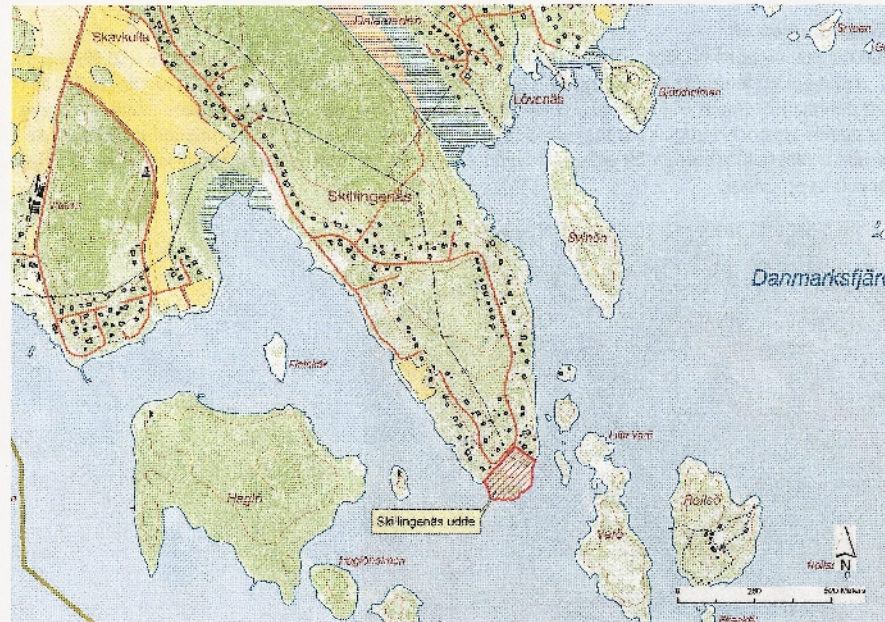

2009-12-14

2009-12-14

Sammanfattning

Inga stora åtgärder är nödvändiga för att höja uddens biologiska värden. Den viktigaste åtgärden är frihuggning av ek och framröjning av efterträdare vilket kan innebära att det södra området blir mer lättillgängligt. Röjningarna kan även innebära att ett gångstråk längs södra delen av udden fram till hällen etableras. Hällmarksområdet kan lämnas utan åtgärder. Badområdet vid den befintliga bryggan kan utökas något genom buskröjning samt tillförsel av sand.

Inledning

Förslagen till skötsel på udden grundar sig på de biologiska värden som finns och hur de kan bevaras och förstärkas. Inga artinventeringar (undantaget kryptogamer) är gjorda utan de slutsatser som förs fram bygger i första hand på strukturer och funktioner. Fältbesök har gjorts 2009-09-21 och 2009-11-15. Planen är upprättad november 2009 av Jonas Johansson, Sofie Willman, Elin Jansson och Annika Lydänge har inventerat de skyddsvärda träden samt lämnat kloka råd och synpunkter på områdets framtida skötsel. En äldre skötselplan upprättad av Erland Janner har också bidragit med viktig kunskap om udden.

Beskrivning av udden

Udden består av ett cirka 2 hektar stort område där hälften är öppen hällmark med spridda enbuskar och hjörnbärssnår som dominerar buskskiktet. I södra delen sluter sig udden och träd och buskar dominerar, främst ek och hassel. I norra delen finns också ek och äppelträd. Såväl träd- som buskskiktet är varierat med många arter.

Ekarna

De största biologiska värdena är knutna till de grova ekar som finns. De bär på en rik mångfald av liv genom att de erbjuder en mängd olika levnadsmiljöer, de kan vara knotiga, ha skrovlig bark, döda vedpartier och de kan också vara ihåliga. På udden finns ett flertal träd som klassats som skyddsvärda, se definition nedan. Närheten till andra entomologiskt högklassiga områden som Haglö, Tromtö, och Skärva gör att det inte går att utesluta att de grova ekarna på Skillingnäs udde kan innehålla många ovanliga insektsarter. Insekter inventeras under sommarmånaderna.

Frihuggning av ek

Jätteekar och vissa andra stora vidualiga lövträd behöver stå fritt från konkurrerande träd för att må bra - frihuggning är därför den viktigaste skötselåtgärden. En tumregel som brukar användas för ekar är att det inte bör finnas träd eller högväxande sly närmre än 4-5 meter från kronans ytterkant. Spara blommande träd och buskar t.ex. hagtorn och rosor, även om de står i trädets omedelbara närhet, de stör inte trädet och är viktiga för många insekter som lever i träden och som livnär sig på pollen eller nektar från blommor.

Efterträdare

Gynna även de träd som ska bli framtidens jättar genom att friställa några utvalda yngre träd med antydning till vidkronighet så att de tidigt blir vindtåliga och lättare kan bli grova.

Död ved lever

Även ett dött träd är livsavgörande för många växter och djur. Lämna döda stående och liggande träd, döda grenar och andra träddelar som faller till marken eller sågas ner. De kan också placeras i en s.k. faunadepå, gärna i trädets närhet (se nedan). Detta kan även gälla döda träd som varit nödvändiga att ta bort.

Arter

Inga artinventeringar är genomförda inför upprättandet av skötselplanen, undantaget trädlevande kryptogamer. Två signalarter noterades på träden som också är rödlistade, grå skärelav (rödlistad som missgynnad) och korallticka (rödlistad som missgynnad). Dessa arter indikerar höga naturvärden.

Ekoxe (missgynnad) är sedan tidigare noterat i närområdet. Med stor sannolikhet finns mård i området, trolig spillning från mård noterades vid ett fältbesök. Det öppna området med hållmarker skulle kunna hysa sandödlor (sårbar). Hasselmus skulle också kunna finnas på udden då den innehåller stora sammanhängande buskage, hassel och mycket björnbär. Udden har ett rikt fågelliv med framför allt många arter av småfåglar som sångare, tättingar och hackspettar, trastar och näklergal. Hållmarksområdena attraherar många fjärilsarter.

Andra värden

Förutom ekarnas stora biologiska värden är mångfalden av träd och buskar som finns på udden viktig. Rönningar, enar, hagtorn, körsbär, rosor mm är viktiga både som nektarkällor för insekter och för fåglar både som mat och som skydd. Vid alla röjningar bör man eftersträva att behålla mångfalden av träd och buskar.

Vad är en faunadepå?

En faunadepå är död ved, grov som klen som är utlagd för att gynna olika djur. Framför allt är det insekter som är beroende av död ved som man vill gynna, men detta är i sin tur positivt även för andra djur, exempelvis för fåglarna som äter insekter och för igelkottar som behöver rishögar för att övervintra i. Insekter, som är beroende av död ved till mat och fortplantning har blivit allt mer ovanliga då den döda veden minskat i landskapet. En tredjedel av alla skoglevande arter är beroende av död ved. Faunadepåer läggs med fördel lite avskilt för att inte störa det estetiska intrycket. Ett skräpigt utseende uppfattar många som negativt.

Rödlistade arter

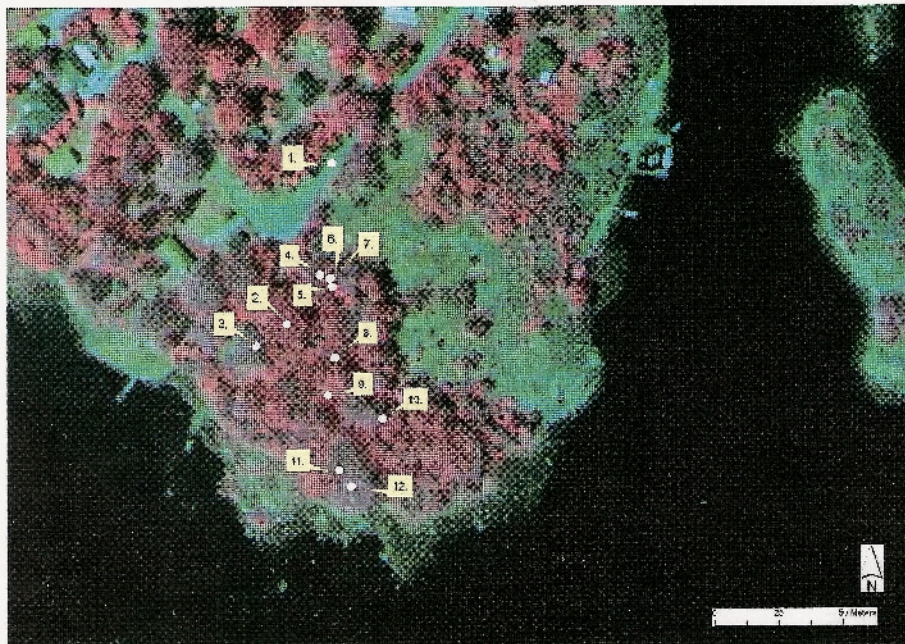
En rödlista är en förteckning över de arter vars framtida överlevnad i landet inte är säker. ArtDatabanken bedömer vilka arter som ska förtecknas på rödlistan. Naturvårdsverket fastställer en ny rödlista vart femte år, den senaste är från år 2005.

Huvudsyftet med en rödlista är att ge information om vilka arter som är hotade på något sätt, så att de uppmärksammas av alla som i sina olika roller kan påverka situationen för de berörda arterna. En rödlistad art har inte något formellt skydd, om den inte är upptagen på bilaga 1 eller 2. Inga av de noterade arterna på Skillingenäs udde är upptagna på artskyddsförordningens bilaga 1 eller 2.

I rödlistan delas alla arter in efter sällsynthet i sex kategorier där "Försvunnen" är värst och "Missgynnad" är mildast:

- Försvunnen (RE, Regionally extinct)
- Akut hotad (CR, Critically endangered)
- Starkt hotad (EN, Endangered)
- Sårbar (VU, Vulnerable)
- Missgynnad (NT, Near threatened)
- Kunskapsbrist (DD, Data deficiency) är en tvärgående kategori och arten kan höra hemma i vilken annan kategori som helst men listas inte där på grund av kunskapsbrist.

Skyddsvärda träd

Området är inventerat med avseende på skyddsvärda träd enligt den metod som länsstyrelserna använder inom ramen för åtgärdsprogrammet "Åtgärdsprogram för skyddsvärda träd i kulturlandskapet". Tolv träd noterades i området, 10 ekar och två björkar. Två träd bedömdes ha akut åtgärdsbehov och tre träd åtgärdsbehov inom tio år. Samtliga inventerade träd är belägna i området västra och norra del. Trädinventeringen har utförts av Elin Jansson och Sofie Willman, Länsstyrelsen i Blekinge län 2009-10-21. Två träd (nr 11 och 12) bedömdes ha ett akut åtgärdsbehov, tre träd (nr 1, 2 och 3) bedömdes också ha åtgärdsbehov av friställning.

Nr	Trädslag	Omkrets	Slutenhet	Hålstadie	Vitalitet	Exponerad ved	Naturtyp	Skötsel	Vårdbehov	Form
1	ek	335	Öppet	4a	Levande	Ja	Väggkant	Ohävd	Åtgärdsbehov (10 år)	Spärrgrenigt
2	ek	343	Öppet	4a	Levande	Nej	Lövskog	Ohävd	Åtgärdsbehov (10 år)	Spärrgrenigt
3	ek	284	Slutet	Nej	Levande	Ja	Lövskog	Ohävd	Åtgärdsbehov (10 år)	Mellanting
4	ek	270	Öppet	Nej	Dött liggande	Ja	Lövskog	Ohävd	Inget åtgärdsbehov	Mellanting
5	ek	399	Halvöppet	Nej	Högstubbe	Ja	Lövskog	Ohävd	Inget åtgärdsbehov	Grenfri stam
6	ek	194	Öppet	Nej	Dött liggande	Ja	Lövskog	Ohävd	Inget åtgärdsbehov	Grenfri stam
7	ek	150	Slutet	Nej	Dött liggande	Ja	Lövskog	Ohävd	Inget åtgärdsbehov	Mellanting
8	björk	100	Slutet	Nej	Dött stående	Nej	Lövskog	Ohävd	Inget åtgärdsbehov	Grenfri stam
9	ek	118	Slutet	Nej	Dött stående	Ja	Lövskog	Ohävd	Inget åtgärdsbehov	Mellanting
10	björk	98	Slutet	Nej	Högstubbe	Nej	Lövskog	Ohävd	Inget åtgärdsbehov	Grenfri stam
11	ek	364	Slutet	Nej	Levande	Ja	Lövskog	Ohävd	Akut behov (2 år)	Spärrgrenigt
12	ek	343	Halvöppet	4a	Levande	Nej	Lövskog	Ohävd	Akut behov (2 år)	Spärrgrenigt

Skyddsvärda träd

Som skyddsvärda träd räknas träd med en stamdiameter på 80 cm eller mer (dvs en omkrets på över 2,50 meter), mätt vid brösthöjd. Som skyddsvärda träd räknas också mycket gamla träd, träd med hål och döda träd (både stående och liggande) med en diameter över 30 cm, sarrigt hamlade träd och alléträd.

Skötselområden

1. Strand

Strandrensan är smal och stenig och avslutas mot skogspartiet av slånbuskage. Vissa partier med vass finns. Röjning av luckor i slånbuskagen kan ske så att man kan nå stranden på några platser.

2. Ek-hassellund i söder

Området är ganska tätbevuxet, ek dominerar trädskiktet och hassel buskskiktet men andra lövträd förekommer. De äldre ekarna är av hagmarkstyp med spärrenig krona, de yngre är oftast rakstammiga och ganska höga. Död ved förekommer både stående och liggande, den mesta döda veden är relativt klen. Då krontaket tätar av ek trivs hassel allt sämre. Kaprifol och andra buskar gör vissa partier helt ogenomträngliga. Buskstjärnblomma dominerar fältskiktet. Buskskiktet i området domineras av hassel. Grov hassel med inslag av död ved är värdefull för vissa skalbaggar och svampar.

Den viktigaste åtgärden är att friställa de grova ekarna, minst 5 m från yttersta grenspetsen. Två ekar i nordöstra delen står rätt fritt men behöver ytterligare ljus för att gynnas. Den andra åtgärden i området är att se ut några lämpliga efterträdare av ek som också friställs. När dessa åtgärder är utförda kan, ev med kompletterande röjningar, ett gångstråk skapas genom området. Längs detta gångstråk bör döda grenar från träden avlägsnas om de kan anses utgöra en risk. Döda ekgrenar och annan död grövre ved bör placeras i en eller flera sk faunadepåer, en hög med döda träd och grenar. Resten av riset körs bort eller eldas.

Vid vändplanen har löv tippats i området, det bör upphöra omedelbart.

Alla ambitioner att hålla området mer öppet än idag kommer att innebära återkommande röjningar. sly av lövträd och buskar kommer att årligen att skjuta nya skott. Om man klarar att hålla sly borta från ett gångstråk och ekarna friställda kan steg två vara att försiktigt glesa ut området för att på så sätt göra det mer tillgängligt och för att skapa en framtid för de buskar som finns. Klen ek, rakstammig äldre ek och annat lövsly, klen hassel och slån avlägsnas, till och börja med i stråk. Grova hasselbuketter sparas och friställs, Hagtorn sparas. Målet bör vara att skapa en mosaik med gläntor och bryn samtidigt som man behåller tätare områden.

3. Hällmarksområde i centrala delarna

Området är öppet med mycket hällmark. Enbuskar och andra busksnår med slån och rosor förekommer. Enstaka rönnar och annat lövsly förekommer också.

Inga skötselåtgärder är akuta i detta område. Mängden träd och buskar är bra. Vid vägen behöver dock några ekar frihuggas och en del sly tas bort för att göra området en aning mer inbjudande för besökande. Vid vändplanen kan man spara några ekar i en grupp (om 2-4 st) där de växt tillsammans under lång tid.

I zonen mellan de öppna hällmarkerna och det trädklädda området finns fina bryn där främst björnbär dominerar. Brynmiljöerna är viktiga för smådäggdjur som skydd och spridningsvägar, för fågellivet som födoresurser och häckningsmiljöer och för insekter som pollen och nektarkällor. Busksnåren i brynen kan behöva begränsas om de helt tar överhanden och breder ut sig.

För att hålla området vackert kan lövsly av björk och döda träd avlägsnas. Björnbärssnåren kan begränsas där de breder ut sig för mycket.

4. Trädklätt område i norra delen

Området är tätt med ek, vildapel, rönn, hassel, björnbär och en. Bitvis är det ofrånkomligt. Mycket död ved finns i området, främst stående. Området är värdefullt för fågelfaunan.

Inga skötselåtgärder är akuta i detta område. Positivt dock att röja fram några vidkroniga ek-efterträdare. En försiktig utglesning av området kan genomföras med målet att behålla en mosaik med gläntor och bryn samtidigt som man behåller tätare områden. Viktigt är också att behålla mängfalden av bärande träd och buskar. I första hand bör sly av björk, annat lövsly och rakstammig ek tas bort. Åtgärden bör inledas vid stigen för att få området mer tilltalande.

Området begränsas av en gångstig till badområdet. Denna bör hållas tillgänglig genom att den klipps och sly och buskar hålls efter.

5. Badområde

Området som idag nyttjas som badområde är ganska litet och trängs ihop av framför allt slån. För att utöka området kan slån och annat sly röjas bort. Spara de grövre ekarna som står mot hällen. Spara också någon eller några rönnar. Återkommande årliga röjningar behövs för att hålla undan uppslag av slån.

Tidigare fanns en mindre sandstrand men sanden spolades bort vid en storm för några år sedan. Positivt vore att försöka anlägga en ny sandstrand genom att transportera dit ny sand. Åtgärden kan kräva tillstånd om vattenverksamhet enligt miljöbalken.